

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

วิเชียร พันธุ์เครือบุตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

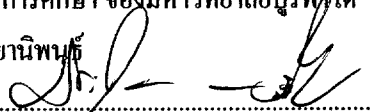
เมษายน 2548

ISBN 974-502-310-8

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

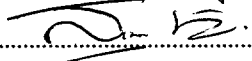
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์
ของ วิเชียร พันธุ์เครือบุตร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
คุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์



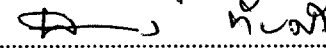
ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ)



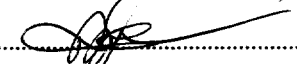
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุเมธ เคียวอิศเรศ)



กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. นลอง ทับศรี)



กรรมการ

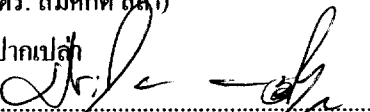
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)



กรรมการ

(อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ ลีลา)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า



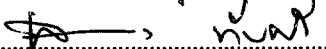
ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ)



กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุเมธ เคียวอิศเรศ)



กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. นลอง ทับศรี)



กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)



กรรมการ

(อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ ลีลา)



กรรมการ

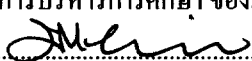
(อาจารย์ ดร. จีรัส นองนาม)



กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา



คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 19 เดือน 11 ปี 2548

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์
ดร. ประชุม รอดประเสริฐ ประธานกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา
แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่
ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุเมธ เดียววิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร. ฉลอง ทับศรี
รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ ลิลา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่
กรุณาให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา ด้วยความเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา และขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปฏิบัติการทุกท่าน ที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูลในการทำวิจัยอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ พลเอก สืบ อักษรานุเคราะห์ ดร. ประมวล เลี้ยวไพรัตน์ ที่กรุณาให้ความ
อนุเคราะห์อย่างยิ่ง ขอขอบคุณ คุณนันทิพย์ ธรรมวิเศษน์ ตลอดจนผู้อำนวยการและคณะครู
โรงเรียนเทคโนโลยีทีพีไอ รวมทั้งท่านอื่น ๆ ที่มีได้เอ่ยนามในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยให้กำลังใจและ
ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

วิเชียร พันธุ์เครือบุตร

44810038: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ค. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ ประกันคุณภาพภายใน/ อาชีวศึกษาเอกชน

วิเชียร พันธุ์เครือบุตร: การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

อาชีวศึกษาเอกชน (THE DEVELOPMENT OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE SYSTEM FOR PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ประชุม

รอดประเสริฐ, Ed.D. สุเมธ เดียวอิสระ, Ph.D. ฉลอง ทับศรี, Ed.D. ไพรัตน์ วงษ์นาม, ค.ค.

สมศักดิ์ ลิลา, กศ.ค. 231 หน้า ปี พ.ศ. 2548. ISBN 974-502-310-8

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ซึ่งได้แก่ 1) ขั้นการศึกษาวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จากเอกสาร และศึกษาจากการสัมภาษณ์และสังเกตในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 6 แห่ง 2) ขั้นร่างระบบต้นแบบ ด้วยวิธีการเดลฟาย จากผู้เชี่ยวชาญด้านประกันคุณภาพจำนวน 18 คน 3) ขั้นศึกษาความเป็นไปได้ และตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพภายในต้นแบบของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม จากผู้ปฏิบัติการจำนวน 8 คน

ผลการศึกษาพบว่าระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 3 ระบบย่อยคือ ระบบการบริหารคุณภาพ ระบบการจัดการคุณภาพ และระบบปฏิบัติการคุณภาพ โดยระบบการบริหาร และระบบการจัดการ เป็นระบบสนับสนุนระบบปฏิบัติการ ซึ่งเป็นระบบที่เป็นภารกิจหลักของการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ระบบปฏิบัติการคุณภาพประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านบริบทและปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบด้านกระบวนการ และองค์ประกอบด้านผลผลิต ผลลัพธ์ 1) องค์ประกอบด้านบริบทและปัจจัยนำเข้า มี 6 ประเด็น ได้แก่ ปรัชญาและการวางแผน โครงสร้างการบริหาร งบประมาณและการจัดบุคลากร หลักสูตร อาจารย์ และนักเรียน 2) องค์ประกอบด้านกระบวนการ มี 5 ประเด็น ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การพัฒนานักเรียน การพัฒนาการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก และ 3) องค์ประกอบด้านผลผลิต ผลลัพธ์ มี 2 ประเด็น ได้แก่ ผลผลิตของโรงเรียน และความมีชื่อเสียงของโรงเรียน

44810038: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION;
ED.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORD: INTERNAL QUALITY ASSURANCE /
PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS.

VICHIAN PUNCREOBUTR: THE DEVELOPMENT OF INTERNAL QUALITY
ASSURANCE SYSTEM FOR PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS. THESIS ADVISORS:
PRACHOOM RODPRASERT, Ed.D., SUMETH DEOISRES, Ph.D., CHALONG TUBSREE,
Ed.D., PAIRAT WONGNAM, Ed.D., SOMSAK LILA, Ed.D., 231 p. 2005.
ISBN 974-502-310-8

The study was designed to develop the internal quality assurance system for the private vocational schools. The methodology of the study comprised three following steps; 1) analyzing the documents concerning the internal quality assurance system in accordance with indepth interviewing and observing the internal quality assurance system of six selected private vocational schools; 2) designing the private vocational school internal quality assurance system by delphi technique from eighteen experts; and 3) examining the feasibility of the desirable model of internal quality assurance system for the private vocational schools by focus group technique from eight implementors of the Federation of Private Vocational schools of Thailand.

The results revealed as follows; the internal quality assurance system for the private vocational schools should composed of three sub-system; quality administration, quality management, and quality operation. Quality administration and quality management should support quality operation that would be main activities for the learning approach succeeded the education reform. The operation system should be composed of three main aspects : context & input, process, and output & outcome; 1) the context & input aspect should have six activities; philosophy and planning, structure of administration, resource and supporting staff, curriculum, teachers, and students; 2) the process aspect should have five activities; teaching and learning approach, measurement and evaluation, student development, teacher development, vocational network; and 3) the output & outcome aspect should have two activities; school output and school reputation.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
คำถามของการวิจัย.....	5
กรอบความคิดในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การอาชีวศึกษาเอกชน.....	11
คุณภาพการศึกษา.....	15
การควบคุมคุณภาพ.....	25
การตรวจสอบคุณภาพ.....	36
การประเมินคุณภาพ.....	42
ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
ตอนที่ 1 ขั้นการศึกษาวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	
อาชีวศึกษาเอกชน.....	71
ตอนที่ 2 ขั้นร่างระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 3 ขั้นศึกษาความเป็นไปได้ของระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	
อาชีวศึกษาเอกชน.....	76
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	78
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	78
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
4 ผลการศึกษา.....	80
ตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	
อาชีวศึกษาเอกชน.....	80
ตอนที่ 2 การร่างระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	84
ตอนที่ 3 การศึกษาความเป็นไปได้ของระบบประกันคุณภาพภายในของ	
โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	111
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	118
สรุปผลการวิจัย.....	118
อภิปรายผล.....	119
ข้อเสนอแนะ.....	126
บรรณานุกรม.....	128
ภาคผนวก.....	140
ภาคผนวก ก รายชื่อโรงเรียนที่ให้ข้อมูลการวิจัย	141
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	142
ภาคผนวก ค รายนามผู้ปฏิบัติการ.....	144
ภาคผนวก ง ความสัมพันธ์ของประเด็นหลักที่ได้จากการศึกษาเอกสารกับการศึกษาใน	
โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน 6 โรงเรียน.....	146
ภาคผนวก จ คำมาตรฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ร่างระบบการประกันคุณภาพภายใน	
ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในการศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟาย	
ในรอบที่ 2.....	154
ภาคผนวก ฉ รายละเอียดการสนทนากลุ่มผู้ปฏิบัติการ.....	172
ภาคผนวก ช เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟาย.....	189

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาด้วยเทคนิคเคลฟายรอบที่ 3.....	210
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	231

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพของผู้เชี่ยวชาญที่ร่างระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน.....	75
2	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของ ระบบการบริหารคุณภาพตามความเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และ รอบที่ 3.....	89
3	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของ ระบบการจัดการคุณภาพตามความเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และ รอบที่ 3.....	91
4	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของ ระบบปฏิบัติการคุณภาพด้านบริบท และ ปัจจัยนำเข้า ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และ รอบที่ 3.....	98
5	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของ ระบบระบบปฏิบัติการคุณภาพ ด้าน กระบวนการ ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และ รอบที่ 3.....	103
6	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของ ระบบปฏิบัติการคุณภาพ ด้านผลผลิต และผลลัพธ์ ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และ รอบที่ 3.....	107
7	ข้อเสนอแนะการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพ ของผู้ปฏิบัติการ โรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน.....	111
8	ข้อเสนอแนะการพัฒนาระบบการจัดการคุณภาพ ของผู้ปฏิบัติการ โรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน.....	112
9	ข้อเสนอแนะการพัฒนาระบบปฏิบัติการคุณภาพ ด้านบริบทและปัจจัยนำเข้า ของผู้ปฏิบัติการ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	113
10	ข้อเสนอแนะการพัฒนาระบบปฏิบัติการคุณภาพ ด้านกระบวนการ ของผู้ปฏิบัติการ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	114
11	ข้อเสนอแนะการพัฒนาระบบปฏิบัติการคุณภาพ ด้านผลผลิต ผลลัพธ์ ของผู้ปฏิบัติการ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	116
12	ความสัมพันธ์ของประเด็นหลักที่ได้จากการศึกษาเอกสาร กับการศึกษาในโรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน 6 โรงเรียน.....	147
13	ความสัมพันธ์ในการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ระดับลึกใน 6 โรงเรียน ประเด็น ระบบการบริหารคุณภาพ ร่วมกับการศึกษาเอกสาร.....	148

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14	ความสัมพันธ์ในการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ระดับลึกใน 6 โรงเรียน ประเด็น ระบบการจัดการคุณภาพ ร่วมกับการศึกษาเอกสาร..... 149
15	ความสัมพันธ์ในการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ระดับลึกใน 6 โรงเรียน ประเด็น ระบบปฏิบัติการคุณภาพ ด้านบริบท และปัจจัยระบบ ร่วมกับการ การศึกษาเอกสาร..... 150
16	ความสัมพันธ์ในการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ระดับลึกใน 6 โรงเรียน ประเด็น ระบบปฏิบัติการคุณภาพ ด้านกระบวนการ ร่วมกับการศึกษา เอกสาร..... 151
17	ความสัมพันธ์ในการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ระดับลึกใน 6 โรงเรียน ประเด็น ระบบปฏิบัติการคุณภาพ ด้านผลผลิต ผลลัพธ์ ร่วมกับการ การศึกษาเอกสาร..... 153
18	คำมัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของ ร่างระบบประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน..... 155

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบความคิดการวิจัย.....	7
2 ขั้นตอนการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน.....	70
3 ขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	71
4 การร่างระบบต้นแบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	73
5 การดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้และตรวจสอบระบบต้นแบบ.....	77
6 องค์ประกอบและประเด็นสำคัญของระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน จากการศึกษาเอกสาร และการสังเกต/การสัมภาษณ์.....	83
7 ระบบและประเด็นการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนตามความเห็น ของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1.....	86
8 ระบบและประเด็นการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	110
9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	117
10 ระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	176